

СТВОРЕННЯ НОВОГО ІНСТИТУТУ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РІВНІ В КОНТЕКСТІ ЗАГОСТРЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

© Чернявська О.І., 2015

Провідною тенденцією розвитку світового господарства на сьогодні є технологічна глобалізація, яка проявляється не лише у фундаментальній трансформації національних технологічних систем і способу виробництва завдяки впровадженню останніх досягнень та результатів НТП, створенні сучасної глобальної інноваційної інфраструктури (технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, інноваційно-технологічні центри та мережі, наукові міста та готелі, інноваційні банки та ін.), а й у наростанні диспропорцій у суспільстві, загостренні протиріч економічного розвитку на міжнародному рівні.

В сучасних умовах глобалізації науково-технологічної сфери та з огляду на роль НТП у вирішенні глобальних проблем людства, велике значення має формування інноваційного інституційного середовища, яке б посприяло сталому розвитку суспільства. Саме тому інституційне забезпечення науково-технологічної сфери сьогодні повинно бути спрямоване на регулювання соціо-еколого-економічних відносин між господарюючими суб'єктами та подолання протиріч між ними методами тотальної трансформації всіх сфер життєдіяльності суспільства, який би гарантував реальну економічну та екологічну стійкість всієї світогосподарської системи. Метою функціонування інститутів гармонійного розвитку завжди була необхідність задоволення зростаючих людських потреб шляхом раціонального природокористування з одночасним відтворенням природно-ресурсного потенціалу при збереженні якості навколишнього середовища та людського життя.

Найбільшої уваги серед глобальних інститутів регулювання сталого розвитку заслуговує діяльність міжнародних організацій, їхніх підструктурних комітетів, розробка та прийняття статутних та інших регуляторних документів, що стосуються загальнопланетарних проблем людства. Безсумнівно, найвпливовішою організацією-лідером у світовому масштабі завдяки універсальному членському складу та широкому діапазону своєї діяльності у кожному аспекті суспільного життя є Організація Об'єднаних Націй. Проте, міжнародні установи й окремі держави під егідою ООН не спроможні вирішувати проблеми технологічного розвитку людства послідовним, комплексним шляхом та враховувати при цьому наслідки сучасного НТП [1]. До того ж, науково-технічний прогрес став не тільки головним фактором економічного зростання, але й джерелом багатьох протиріч. Саме тому, було б доречно ініціювати створення нового інституту на засадах комплексного управління процесом сталого глобального розвитку в умовах поглиблення техноглобалізму. Це могла б бути принципово інша незалежна організація міжнародного рівня або новий інституційний механізм забезпечення сталого розвитку у структурі ООН, підпорядкований Економічній та Соціальній Раді ООН, з чітко визначеним технологічним та інноваційним вектором діяльності. Розвиваючи дану точку зору, потрібно констатувати, що хоча й звучить часто критика дієздатності ООН, значною перевагою створення нового інституту щодо усунення економічних і соціальних загроз саме в рамках ООН, є те, що вона має беззаперечну інтегруючу здатність, що дозволяє її членам напрацювати загальні цілі в сфері сталого розвитку й об'єднати в єдине ціле міжнародне співтовариство на основі консенсусу стосовно шляхів досягнення цих цілей. Для створення нового інституту можна було б розпочати процедуру злиття певних комітетів, комісій чи структурних підрозділів ООН, які працюють малоефективно, не справляються з новими техноглобальними викликами та часто конкурують між собою за перерозподіл фінансових коштів ООН на програми підтримки сталого розвитку. І, таким чином, розробити комплексний механізм управління на всіх рівнях та єдину відповідальну за це установу в ООН, яка б сприяла сталому глобальному розвитку, базуючись на досягненнях науково-технічного прогресу.

Найпершими структурними підрозділами ООН, які можуть об'єднати свої зусилля та повноваження, є Комісія зі стійкого розвитку, Комісія соціального розвитку та Комісія з науки, техніки з метою розвитку. І на основі цих комісій створити Техноглобальний Центр сталого розвитку (ТЦСР) з новими соціо-еколого-економічними завданнями та акцентом на інноваційних методах вирішення проблем. Термін

«техноглобальний» вже в своїй основі означає науково-технологічний та інноваційний в міжнародних масштабах, «сталий розвиток» - єдність економічного зростання, соціального прогресу та екологічної безпеки, а «центр», зазвичай, тлумачиться як керівний орган у співтоваристві, де зосереджуються найважливіші ресурси (інтелектуальні, інформаційні, фінансові, організаційно-економічні).

Так, Техноглобальний Центр сталого розвитку повинен об'єднувати не тільки нації, але й представників громадянського суспільства (неурядові й міжурядові організації, асоціації міст, регіональні й бізнес-структури), до того ж активно співпрацювати з деякими програмами, фондами та спеціалізованими установами ООН, Організацією економічного співробітництва та розвитку й іншими установами, що сприяють сталому розвитку на локальному, регіональному, національному та міжнародному рівнях. А основною його місією повинна стати допомога націям по всьому світу у вирішенні їх соціально-економічних проблем, збереження навколишнього середовища й об'єднання зусиль у створенні кращого майбутнього. З метою реалізації зазначеної місії повинні бути дотримані основні керівні принципи ТЦСР, тобто, здійснювати господарську діяльність з урахуванням жорстких екологічних обмежень і створити справедливе суспільство шляхом забезпечення стабільного розвитку економіки, ефективного управління й відповідального ставлення до наслідків поглиблення техноглобалізму. В науково-технологічній сфері передбачається: визначити ту кількість прогресивних технологій, які допоможуть людству досягти стабільності; створити нову техноглобальну систему науки й техніки, підвищити життєздатність науково-дослідних установ і активність науково-технологічних працівників; підвищити рівень важливості науки й техніки в соціально-економічному розвитку суспільства, особливо виявити її провідну роль в забезпеченні економічних вигод у промисловості, в області розробок нових технологій та їх застосування, а також у реконструкції й підвищенні рівня модернізації традиційних галузей економіки; розширити та поглибити НДДКР діяльність для досягнення сталого розвитку; зміцнити інноваційне й технологічне співробітництво між ТЦСР й іншими органами системи ООН та її спеціалізованими установами, бреттонвудськими інститутами з урахуванням їх повноважень, тощо.

1. Кофи Аннан. *Реформа ООН: Момент істини для ООН.* - 14.06.2006 - vedomosti.ru/newspaper/article.shtml?2006/06/14/107956

2. Дейлі Г. *Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку* // Пер. з англ.; Інститут сталого розвитку. – Київ. – 2002.

3. Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. / *Глобалізація та безпека розвитку: Монографія.* – К.: КНЕУ, 2001 р. - 733 с.